

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Piotr Pełka
Dyrektor

Departamentu Monitorowania Pomocy Publicznej

Warszawa, 18 października 2023 r.

DMP-1.52.146.2023

Wyjaśnienia UOKiK dotyczące możliwych wariantów postępowania w odniesieniu do czasu obowiązywania uchwał przewidujących udzielanie pomocy *de minimis* zgodnie z rozporządzeniem KE nr 1407/2013 - stan na 18.10.2023 r.

Komisja Europejska planuje przyjęcie nowego rozporządzenia regulującego udzielanie pomocy *de minimis* w okresie 2024-2027, które ma zastąpić obowiązujące do dnia 31 grudnia 2023 r. rozporządzenie KE nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis*¹ (dalej: rozporządzenie KE nr 1407/2013). Projekt nowego rozporządzenia przewiduje m.in.:

- zwiększony limit pomocy *de minimis* do kwoty 300 tys. EUR w okresie 3 lat dla jednego przedsiębiorcy (obecnie limit wynosi 200 tys. EUR);
- usunięcie odrębnego limitu pomocy *de minimis* dla przedsiębiorstw prowadzących działalność zarobkową w zakresie drogowego transportu towarów (obecnie wynosi on 100 tys. EUR);
- wprowadzenie centralnego rejestru pomocy *de minimis*, zawierającego informacje o pomocy *de minimis* przyznanej przez wszystkie organy w danym państwie członkowskim;
- zmianę sposobu obliczania 3-letniego okresu przy sumowaniu limitu *de minimis* (kwestia ta wydaje się jednak nadal nieprzesądzona przez KE).

Jeśli chodzi o obowiązujące w gminach programy pomocowe (uchwały) zgodne z rozporządzeniem KE nr 1407/2013 dotyczą one m.in.:

¹ Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013 ze zm.

- 1) zwolnienia z podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportowych (uchwały przyjmowane na podstawie art. 7 ust. 3 lub art. 12 ust. 4 ustawy z 12.01.1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych);
- 2) różnicowania stawek podatku od nieruchomości (uchwały przyjmowane na podstawie art. 5 ust. 2-4 ustawy z 12.01.1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych);
- 3) ulg w spłacie należności cywilnoprawnych (uchwały przyjmowane na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z 27.08.2009 r. o finansach publicznych);
- 4) dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru (uchwały przyjmowane na podstawie art. 81 ust. 2 ustawy z 23.07.2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami);
- 5) dotacji celowe przeznaczone na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej (uchwały przyjmowane na podstawie art. 403 ust. 5 ustawy z 27.04.2001 r. - Prawo ochrony środowiska);
- 6) dotacji na wykonanie robót budowlanych polegających na remoncie lub przebudowie, prac konserwatorskich i restauratorskich w odniesieniu do nieruchomości niewpisanych do rejestru zabytków (uchwały przyjmowane na podstawie art. 35 ust. 2 ustawy z 9.10.2015 r. o rewitalizacji).

Powyższe uchwały zawierają w swej treści bezpośrednie odesłania do obowiązującego do końca roku rozporządzenia KE nr 1407/2013 z którego wynika, że w akcie stanowiącym podstawę udzielania pomocy *de minimis* należy podać pełny tytuł rozporządzenia określającego warunki dopuszczalności tej pomocy wraz z publikatorem. Oprócz przepisów umożliwiających podmiotowi udzielającemu pomocy skuteczne jej nadzorowanie i monitorowanie (obowiązek przedkładania przez wnioskodawców wymaganych dokumentów), uchwały gminne określają również maksymalny czas ich obowiązywania zgodnie z okresem obowiązywania rozporządzenia KE nr 1407/2013.

W tym zakresie należy zauważyć, że rozporządzenie KE nr 1407/2013 obowiązuje do dnia 31 grudnia 2023 r., przy czym wprowadzono w nim zasadę, że po upływie ww. okresu wszelkie środki pomocy *de minimis*, spełniające warunki w nim określone (przyjęte do dnia 31 grudnia 2023 r.), można wdrażać w sposób prawomocny przez kolejne 6 miesięcy, a zatem maksymalnie do 30 czerwca 2024 r.

Przekładając tę zasadę na obowiązujące w gminach uchwały, oznacza to, że będzie można udzielać pomocy *de minimis* zgodnie z rozporządzeniem KE nr 1407/2013 jeszcze do dnia 30 czerwca 2024 r., o ile jednak:

- okres obowiązywania danego programu pomocowego (uchwały) nie został ograniczony do wcześniejszej daty (np. 31.12.2023 r.),
- dany program pomocowy (uchwała) przewiduje wprost taką datę obowiązywania (tj. 30.06.2024 r.),
- dany program pomocowy (uchwała) w ogóle nie określa daty obowiązywania.

W tym kontekście należy podkreślić, że rozporządzenie KE nr 1407/2013 nie zmienia, ani nie przedłuża okresów obowiązywania aktów prawa krajowego, a jedynie daje taką możliwość ustawodawcy/uchwałodawcy krajowemu. Błędne jest tym samym przyjmowanie, że akt prawa unijnego (rozporządzenie Komisji Europejskiej), przedłuża obowiązywanie aktów prawa krajowego.

Reasumując, w kontekście dat obowiązywania uchwał gminnych zgodnych z rozporządzeniem KE nr 1407/2013 oraz niepewności co do momentu publikacji przez KE nowego rozporządzenia, obecnie zidentyfikować można 3 następujące warianty postępowania wraz z ich skutkami:

1) **Uchwała obowiązuje do dnia 31 grudnia 2023 r.**

- a) Po upływie ww. terminu uchwała wygaśnie, co oznacza, że zastosowanie 6-miesięcznego okresu przejściowego (do 30.06.2024 r.) wynikającego z rozporządzenia KE nr 1407/2013 nie będzie dopuszczalne.
- b) Dopuszczalne jest przedłużenie - np. w drodze nowelizacji - okresu obowiązywania uchwały o 6-miesięczny okres przejściowy (do 30.06.2024 r.), przy czym w takim przypadku należy uwzględnić fakt, że przedsiębiorcy, którzy nabędą prawo do pomocy w okresie od 1.1.2024 r. do 30.06.2024 r. będą korzystać z takiej pomocy wciąż na warunkach wynikających z rozporządzenia KE nr 1407/2013, które *de facto* będą mniej korzystne aniżeli te, które KE planuje zawrzeć w nowym rozporządzeniu (np. mniejszy pułap pomocy *de minimis*, wciąż odrębny i niższy pułap dla sektora transportu drogowego towarów).

- c) Dostosowanie znowelizowanej uchwały do nowego rozporządzenia KE (po publikacji nowego rozporządzenia w Dz. Urz. UE i z datą obowiązywania nie wcześniej niż od dnia 1 stycznia 2024 r.).

2) Uchwała obowiązuje do dnia 30 czerwca 2024 r.

Pomoc na jej podstawie może być udzielana maksymalnie do dnia 30.06.2024 r., przy czym możliwe jest jej wcześniejsze dostosowanie do nowego rozporządzenia KE (po publikacji nowego rozporządzenia w Dz. Urz. UE i z datą obowiązywania nie wcześniej niż od dnia 1 stycznia 2024 r.).

3) Uchwała nie zawiera końcowej daty obowiązywania.

O ile uchwała powołuje się na rozporządzenie KE nr 1407/2013, pomoc na jej podstawie może być udzielana maksymalnie do dnia 30.06.2024 r., przy czym możliwe jest jej wcześniejsze dostosowanie do nowego rozporządzenia KE (po publikacji nowego rozporządzenia w Dz. Urz. UE i z datą obowiązywania nie wcześniej niż od 1 stycznia 2024 r.).

Niezależnie od przyjętego w gminie wariantu należy mieć na uwadze zasadę, zgodnie z którą, **przedsiębiorcę korzystającego z pomocy obowiązują warunki z dnia udzielenia pomocy (nabycia prawa do pomocy)** w rozumieniu art. 2 pkt 11 *ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej*. Oznacza to przykładowo, że jeśli do dnia 31 grudnia 2023 r., przedsiębiorca nabędzie prawo do pomocy w formie zwolnienia z podatku od nieruchomości na warunkach wynikających z rozporządzenia KE nr 1407/2013, to właśnie te warunki będą stosowane przez cały okres korzystania z pomocy (np. przez 5 lat zwolnienia) i to niezależnie od tego, że od dnia 1 stycznia 2024 r. zacznie obowiązywać nowe rozporządzenie KE (z warunkami zmienionymi). Tym samym warunki wynikające z nowego rozporządzenia KE będą mogły być stosowane wyłącznie w odniesieniu do przedsiębiorców, którzy nabędą prawo do pomocy na podstawie uchwał dostosowanych do nowego rozporządzenia KE, a zatem najwcześniej od dnia 1 stycznia 2024 r.

Jednocześnie w związku ze zmianą uchwał gminnych, z których część wygaśnie w najbliższym czasie, należy przypomnieć zasadę zgodnie z którą, **prawo do pomocy (np. prawo do zwolnienia z podatku od nieruchomości), które zostało nabyte w trakcie obowiązywania uchwały, ma zastosowanie przez cały okres w niej przewidziany bądź do momentu osiągnięcia limitu pomocy de minimis (o ile nastąpi to wcześniej)**. Nie ma przy

tym znaczenia fakt, że uchwała na podstawie której przedsiębiorca nabył prawo do pomocy (np. w latach poprzednich) formalnie wygasła (np. z dniem 31.12.2023 r.). Niniejszą zasadę ochrony praw nabytych potwierdza ukształtowane orzecznictwo sądowno-administracyjne (przykładowo wyrok NSA z dnia 6.06.2023, sygn. akt III FSK 2183/21; wyrok NSA z dnia 9.05.2017 r, sygn. akt II GSK 2386/15).

Jeśli chodzi o kwestie proceduralne, zgodnie z art. 7 ust. 3 *ustawy o pomocy publicznej*, projekt programu pomocowego (w przedmiotowym przypadku projekt uchwały) przewidujący udzielanie pomocy *de minimis* **podlega wyłącznie zgłoszeniu Prezesowi UOKiK, który w terminie 14 dni może przedstawić zastrzeżenia dotyczące przejrzystości zasad udzielania pomocy.** Podkreślić należy, że obowiązek zgłoszenia **dotyczy nie tylko projektów nowych uchwał, ale również projektów ich nowelizacji w zakresie np. daty obowiązywania.**

Pragnę zauważyć, że przedstawione powyżej wyjaśnienia należy w całości odnieść do zmienianego również od dnia 1 stycznia 2024 r. rozporządzenia, które ma zastąpić obecnie obowiązujące *rozporządzenie KE nr 360/2012 z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym*². Jak sugeruje nazwa tego rozporządzenia - w porównaniu do ogólnego rozporządzenia KE nr 1407/2013 - ma ono zastosowanie wyłącznie do wybranego kręgu beneficjentów, tj. podmiotów świadczących tzw. usługi w ogólnym interesie gospodarczym (UOIG), do których można przykładowo zaliczyć: opiekę zdrowotną i socjalną (np. opiekę nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi), mieszkalnictwo socjalne, transport publiczny, gospodarkę komunalną (np. odpadami), usługi telekomunikacyjne, energetykę, usługi pocztowe, radiofonię i telewizję.

Projekt nowego rozporządzenia *de minimis* ws. UOIG przewiduje m.in.:

- zwiększony limit pomocy *de minimis* UOIG do kwoty 700 tys. EUR w okresie 3 lat dla jednego przedsiębiorcy (obecnie limit wynosi 500 tys. EUR);
- brak wykluczenia przedsiębiorstw prowadzących działalność zarobkową w zakresie drogowego transportu towarów;

² Dz. Urz. UE L 114 z 26.4.2012 ze zm.

- wprowadzenie centralnego rejestru pomocy de minimis zawierającego pełne informacje o pomocy *de minimis* przyznanej przez wszystkie organy w danym państwie członkowskim.

Podobnie jak w przypadku rozporządzenia, które ma zastąpić rozporządzenie KE nr 1407/2013, także i w tym przypadku nie zostało ono nadal opublikowane w Dzienniku Urzędowym UE.

W kontekście powyższych wyjaśnień należy jednocześnie przypomnieć, że kwestie związane z rozporządzeniami KE w zakresie pomocy de minimis w rolnictwie (rozporządzenie KE nr 1408/2013) oraz rybolóstwie (rozporządzenie KE nr 717/2014) pozostają we właściwości Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

*Z poważaniem,
Piotr Pełka
Dyrektor
Departamentu Monitorowania
Pomocy Publicznej
/podpisano elektronicznie/*